9, štev. V Ljubljani, torek 11. januarja 1921. Postnina plačana v gotovini. IV. leto.

Velja v Ljubljani in po pošti:
celo leto . . K 360·—
pol leta . . . „ 180·—
četrt leta . . . „ 90·—
za mesec . . „ 30·—

Za inozemstvo:
celo leto . . . K 480·—
pol leta . . . . „ 200·—
četrt leta . . . „ 100·—
za mesec . . . „ 35·—

JUGOSLAVIJA

Plačano do ..... Licijalna knjižnica Ljubljana.

Za Ameriko:
celoletno . . 8 dolar.
polletno . . . 4 dolarje
četrtletno . . . 2 dolarja

Novi naročniki naj pošiljajo naročnino po nakazmc.

Pavšalni franke ...enaje po ...cer ...ZZI ... K ... usi.

Uredništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica štev. 6/I. Telefon štev. 360. — Upravništvo je na Marijinem trgu štev. 8. Telefon štev. 44.

Izhaja vsak dan zjutraj. Posamezna številka velja 1·60 K.

Vprašanjem glede inseratov i. dr. se naj priloži na odgovor dopisnica ali znamka. — Dopisi naj se frankirajo. — Rokopisi se ne vračajo.

Rudarska kriza na višku.

Rudarji odklanjajo vladni diktat. — Vodja štrajka aretiran. — Pred ostrimi odredbami vlade.

Vsled posredovanja zastopnika osrednje vlade g. inspektorja Lotriča so se vršili v soboto in nedeljo ponovni razgovori, ki so dovedli do rezultata, da je družba v principu pristala na predloge vlade in na izenačenje delavskih plač s plačami rudarjev v Velenju. Deželna vlada je izdala nato na delavstvo proglas, ki obsega te-le točke:

1. Delavstvu se brez odloga in brez nadaljnih pogajanj o podraženju premoga priznajo tiste plače, kakor jih imajo rudarji v Velenju in Zabukovci.

2. Družba mora poviške takoj izplačati.

3. Delavci morajo iti takoj na delo.

4. Posebna ministerijalna komisija bo preiskala in odločila, ali in koliko je potrebno vsled povišanja delavskih plač podražiti premog.

Razglas naposled izjavlja, da smatra vlada, da je družba ugodila stavljenim zahtevam in pozivlja zato, da nastopijo rudarji v pondeljek zjutraj zopet delo.

Trbovlje, 10. jan. (Izvirno poročilo.) O vladnem razglasu so bili obveščeni rudarji včeraj. Njih zaupniki so se takoj sestali k posvetovanju, na katerem so sklenili, da rudarji sicer sprejemajo in se zadovoljujejo z vladnimi pogoji, ne morejo se pa zadovoljiti z izjavo družbe, ki si izgovarja vse mogoče izjeme. V sprejeti resoluciji povdarjajo rudarji, da deželna vlada nima pravice proti njim nasilno nastopati, ker so sprejeli delavci vse njene zahteve, dočim jih družba odklanja.

Delavci se torej danes niso vrnili na delo. Okrog 6. zvečer je pustila reprezentanca družbe nalepiti po Trbovljah letake, v katerih izjavlja, da se je podvrgla vladnim pogojem in poziva delavstvo, da se še danes vrne na delo. Kdor ne pride, bo odpuščen iz. službe.

Takoj po objavi družbinega razglasa so se rudarski zaupniki znovič sestali. Sklenili so, da smatrajo tudi to izjavo družbe za nezadostno. Obenem pa so sklenili, da se povrnejo takoj na delo, kakor hitro jim vlada in družba s podpisi garantira popolno izenačenje njihovih plač z velenjskimi in zabukovškimi. Na telefonično vprašanje je vlada izjavila, da na ta predlog ne more pristati. Njeni pogoji imajo značaj ultimativnega diktata, kateremu se je družba brezpogojno uklonila in kateremu se mora ravnotako ukloniti tudi delavstvo. Družbini ponislekl so samo želje in prošnje, ne pa pridržki.

Delavci bodo poslali jutri v Ljubljano še posebno odposlanstvo, ki bo poskusilo osebno doseči pri vladi zahtevane garancije. Ako se ji to posreči, se začne jutri popoldne ob 2. delo v vseh obratih »Trboveljske družbe«.

Trbovlje, 10. jan. (Izvirno poročilo.) Vodja delavskega pokreta rudarski tajnik Petaković iz Beograda je moral nocoj po naročilu okrajnega glavarstva v Celju nemudoma zapustiti Trbovlje in se vrniti v Beograd. Dva orožnika sta ga odvedla na kolodvor in ga bosta spremljala na njegovi vožnji. Odgon Petakovića je vplival med rudarji zelo razburljivo, vendar pa se mir ni kalil. Med rudarji se pričakuje, da bodo tekom noči ali jutrišnjega dneva aretirani ali odstranjeni tudi drugi vodje rudarske stavke. Rudarji izjavljajo, da so dosedaj sicer vzdržali popoln red, da pa so pripravljeni skrajnemu odporu, ako bi vlada nastopila s silo. Povodom Petakovićeve aretacije je orožništvo konfiscralo tudi ves arhiv in drug material stavkovnega odbora.

*

»Kakor izvemo od informirane strani v Ljubljani, se je vlada ponovno obrnila na Trboveljsko družbo z pozivom, naj ta točno označi svoje stališče. Družba je izjavila, da se brezpogojno ukloni vladnemu diktatu, ker sploh nima drugega izhoda. V konfliktu gre torej očividno samo za nesporazumljenje, ki pa lahko postane usodno tako za delavstvo, kakor za javnost. Vlada namreč izjavlja, da je pripravljena, s skrajnimi sredstvi varovati svojo avtoriteto in da bo nastopila s silo, ako delavstvo ne nastopi dela. Ker so rudarske zahteve sprejete tako od vlade, kakor od družbe, trdno upamo, da se bodo delavci v lastnem in v javnem interesu še danes vrnili na delo.

Pred zasedbo logaškega okrožja.

Kakor se nam poroča, je odšel včeraj popoldne večji oddelek vojaštva z godbo na demarkacijsko črto pri Vrhniki. Vojaštvo bo zasedlo ozemlje, ki nam pripade po rapalski pogodbi, kakor hitro se umaknejo italijanske čete. Ker listine rapalske pogodbe še niso izmenjane in pogodba sama torej še ni pravomočna, je še negotovo, kedaj se izvrši laška evakuacija. Bajo bi se imelo to zgoditi že danes zjutraj, tako da bi naše čete že tekom današnjega dne zasedle vse logaško okrožje. Po drugi verziji pa pride do zasedbe še le v nekaj dneh.

Radićevci ne gredo v konstituanto.

Zagreb, 10. jan. (Izvirno poročilo.) Zastopniki hrvatske seljačke republikanske stranke so zborovali v soboto od 10. dopoldne do 11. zvečer in v nedeljo od 9. dopoldne do 3. popoldne. Zborovanju je prisostvovalo 47 zastopnikov, dva sta se zaradi bolezni opravičila. V vseh vprašanjih se je dosegel sporazum. Vsi zastopniki so izjavili, da bodo žrtvovali vse, tudi življenje, za svobodo hrvatske domovine in dobrobit hrvatskega naroda. Soglasno so sklenili, da poslanci Radićeve stranke ne pojdejo v Beograd na sejo konstituante dne 12. t. m.

Razlog za ta sklep je poslovnik, ki ga je Vesnićeva vlada dala konstituanti. Zlasti so proti § 8. ki določa, da morajo poslanci priseči kralju, sicer izgube mandat, in določba, da je za sprejem ustave zadostna navadna večina. S tem bi se ustava usilila, ne pa stvorila v medsebojnem sporazumu.

Zastopniki so sklenili več resolucij, ki jih bodo poslali vsem političnim strankam v konstituanto. V prvi resoluciji tolmačijo državnopravdno stališče stranke ter se sklicujejo na sklepe velike skupščine dne 8. decembra v Zagrebu. V drugi resoluciji dokazujejo, kako bi mogla konstituanta ščititi seljačke interese. Nato so sledila poročila onih poslancev stranke, ki so bili v Beogradu. Poročila so se vzela z odobravanjem na znanje.

Delovni program konstituante.

Beograd, 10. jan. (Izvirno poročilo.) Danes popoldne je predsednik konstituante dr. Ribar posetil min. predsednika Pašića ter z njim konferiral o otvoritvi in delu konstituante. Jutri nadaljujeta posvetovanje. Kolikor je dosedaj znano, se otvori seja konstituante s prestolnim govorom regenta. Na četrtkovi seji se določi dnevni red ter izvolijo ustavni, imunitetni ter administrativni odbor ter odbor za poslovnik. V petek se bo razpravljalo o poročilu verifikacijskega odbora. Po debati o tem poročilu se seje odgode najbrže za mesec dni.

Beograd, 10. jan. (Izvrno poročilo.) Odbor za ustavo bo mogel končati svoje delo v 15 do 20 dneh. Potem se prične v konstituanti prvo čitanje ustave.

ODSTOP POSLANCA DR. TAVČARJA.

V včerajšnji izdaji „Slov. Naroda" objavlja posl. in ljubljanski župan dr. Ivan Tavčar svojim volilcem oklic, v katerem pojasnuje svoje stališče do poslanskega mandata v ustavotvorni skupščini. V oklicu izjavlja, da mu zdravstveno stanje ne dopušča, da bi vršil poslansko dolžnost tako, kakor bi bilo treba in da so mu zdravniki v interesu njegovega zdravja nasvetovali, naj odstopi od poslanske dolžnosti. Najhuje, pravi dr. Tavčar, ga ovira pri izvrševanju poslanske dolžnosti železniška vožnja v Beograd in iz Beograda. Ker pa noče biti poslanec samo na videz, se svojim volilcem zahvaljuje za zaupanje in prijateljstvo, s katerim so ga počastili za časa volitev, in prosi, da v bodoče zaupajo njegovemu nasledniku, prof. Reisnerju, kateremu predaja mandat.

KONSTITUANTA IN KOMUNISTI.

Beograd, 10. jan. (Izvirno poročilo.) Po vsem izgleda, da se konstituanta otvori 12. t. m. s prestolnim govorom regenta. Danes so posetili komunistični poslanci dr. Simo Marković, Filip Filipović in Pavle Pavlović predsednika dr. Ribarja. Izgleda, da komunisti prihodnji seji konstituante ne bodo prisostvovali.

PROTIČ NI IZSTOPIL IZ RADIKALNEGA KLUBA?

LDU Zagreb, 10. jan. Današnja „Riječ" dementira na podlagi informacij iz verodostojnega vira vest, da je Stojan Protić izstopil iz radikalne stranke.

D'ANNUNZIJEVCI PREGNANI S KRKA.

Bakar, 10. jan. (Izvirno poročilo.) Od včeraj zopet posluje direktna brzojavna zveza z otokom Krkom. Otočani so itak že skoro popolnoma iztrebili d'Annunzijeve zalege. Pregnali so ardite iz vseh notranjih naselbin in jih potisnili na Krk, kjer so jih vzeli v zaščito regularni italijanski vojaški oddelki, ki so se med tem izkrcali. Arditi se prepeljejo s Krka deloma na Reko, deloma v Opatijo.

EVAKUACIJA REKE.

LDU Opatija, 10. jan. Z Reke je odšel nadaljnj transport legionarjev. Doslej je odpotovalo z Reke nad 2000 legionarjev. Tudi vse vojne ladje so zapustile luko. Nekaj legionarjev, ki niso Rečani in ki niso podvrženi vojaški dolžnosti je zaprosilo za dovoljenje, da ostanejo v mestu. Potrjuje se vest, da zapusti D'Annunzio Reko šele po odhodu vseh legionarjev. Dalje se javlja, da se legionarji, ki so imeli zasedena otoka Krk in Rab, na podlagi dogovora prepeljejo v Reko.

KOMANUDI — NOVI FINANČNI MINISTER.

Beograd, 10. jan (Izvrno poročilo.) V političnih krogih menijo, da prevzame finančno ministrstvo prof. Kosta Komanudi. Voja Veljković je definitivno odklonil vstop v vlado.

TRGOVSKA POGAJANJA Z ITALIJO.

Rim, 10. jan. (Izvirno poročilo.) Rimski listi prinašajo članke o pogajanjih za trgovsko pogodbo med Jugoslavijo in Italijo. „Idea Nazionale" objavlja, kar pišejo o tem jugoslovanski listi.

ŠVICARSKI ČRKOSTAVCI PROTI KOMUNISTOM.

LDU Curih, 9. jan. Pri številno obiskani generalni skupščini socialdemokratskih tiskovnih organizacij v curiškem kantonu je bilo oddanih za socialdemokratsko tendenco 350 in za komunistično 125 glasov.

ZDRUŽITEV ČEŠKIH IN NEMŠKIH KOMUNISTOV NA ČEŠKEM.

LDU Praga, 9. jan. »Pravo Lidu« javlja, da zborujejo danes v Libercu zastopniki nemških in čeških komunistov in da se bodo pogajali glede ustanovitve skupne komunistične stranke.

Dolžnost pozitivnega dela.

Opozorili smo te dni že ponovno vladne kroge, da naj nastopajo dalekovidno v najnovejši borbi začeti proti komunizmu. Vlada je s svojim nastopom proti komunizmu sprejela moralno obveznost, bojevati boj proti destrukciji ne le z brahijalno silo, marveč tudi s konstruktivnim posegnjem v socijalno gospodarske probleme, od katerih razrešitve zavisi ozdravljenje naše družbe in konec občne nezadovoljnosti.

Borba proti komunizmu je danes mednaroden pojav, ki se vrši v vseh državah. En del borbe se je vršil na bojnih poljanah Poljske; ta je prenehal v korist protiboljševizmu. Drug del se vrši na nasilen notranji način, danes v Jugoslaviji, včeraj na Češkem, predvčerajšnjim v Nemčiji, v Italiji in drugod. Mi ne mislimo delati naši državni oblasti nikake krivice, zato odobravamo, da je nastopila energično, ako se je bilo res bati prevratnih poskusov. Saj se zavedamo, da se ekstremni komunistični elementi niso pripravljali, da bi ravno z rokavicami ravnali z drugače mislečimi sodržavljani.

Važno za naše stališče je zlasti uverjenje, da bi pomenili pri današnji mednarodni konstelaciji komunistični prevrati, posrečeni ali ponesrečeni, za nas nepopravljivo narodno nesrečo. Zato komunistične načrte tudi mi odklanjamo.

Toda pri vsem tem se jasno zavedamo, da obstoja še tretje bojišče proti komunizmu, in da je to tretje bojišče najodločilnejše. To bojišče je ozdravljenje družabnega zla sedanje dobe. Tu se mora država potruditi z največjim naporom, da obvlada položaj in da zboljša socijalni in gmotni položaj delavstva. Le takrat, ako bo šlo to socijalno delo vsporedno z ostrimi upravnimi odredbami, bi imela vladna akcija trajen uspeh. Prevdarnejši in zmernejši delavski krogi se bodo potem preorijentirali v smeri na desno in se združili v zmernejših in evolucijskih socijalističnih organizacijah. Ravno te kroge pa mora vlada podpreti s tem, da jim pomaga tam, kjer so pomoči najbolj potrebni in zato za njo najbolj dovzetni, v vprašanju materijalnih življenskih pogojev.

Zavedamo se, da je kriza naše dobe svetovna. Ne rešuje se samo pri nas, ampak v celem svetovnem gospodarskem položaju. In ne rešuje se skukoma in ne nasilno, ampak postopno. Toda politike kakor so — trboveljska pogajanja in zlasti rudarski predlog, da se vpeljejo premije za zvišano produkcijo, so momenti, ki bi jih vlada ne smela zamuditi.

Priznavamo možnost, da nastopi potreba, da vlada s silo varuje svojo avtoriteto, a to le takrat, kadar so vsa druga sredstva izčrpana in kadar je ta potreba stvarna, ne samo formalna. A vedno je treba skrbeti za ravnovesje z delom za materijelno ozdravljenje. Le v tem slučaju more vlada računati na uspeh svojega nastopa proti komunistom.

NOVA PODRAŽENJA V AVSTRIJI.

Dunaj, 10. jan. (Izvirno poročilo.) Jutri ob štirih popoldne se sestane glavni odbor narodne skupščine. Državni, občinski in poštni nameščenci ter železničarji in nameščeni tehnične unije so stavili vladi nove zahteve. Vlada pa stoji na stališču, da brez kritja izdatkov ne more ugoditi novim zahtevam. Kakor se doznava iz političnih krogov, bo vlada predložila glavnemu odboru predloge glede zvišanja ne samo brzojavnih, telefonskih in poštnih pristojbin, ampak tudi osebnih železniških tarifov, cen tobačnih izdelkov, ter vseh državnih monopolov. To zvišanje bo precejšnje, da se dobi kritje za povišanje plač nameščencev.

Dunaj, 10. jan. (Izvirno poročilo.) Nocoj se vrši seja ministrskega sveta, ki se bavi z zahtevami glede plač poštnih in drugih nameščencev.

REGENT MED BOSANSKIM NADOM.

Sarajevo, 10. jan. (Izvirno poročilo.) Regent Aleksander in kneginja Jelena sta danes obiskala frančiškanski samostan v Fojnici, kjer ga je pričakovala velika množica hrvatskega naroda. Fojnica in okolica sta namreč popolnoma hrvatski. V sarajevskih političnih krogih pripisujejo temu posetu poseben pomen. V samostanu si je regent ogledal znamenito knjižnico, ki ima več originalnih važnih rokopisov. Pri tej priliki je regent odlikoval gvardiana samostana Fra Bujinića in pisatelja Fra Miju Batinića, ki mu je poklonil svojo knjigo o zgodovini svetovne vojne. V samostanski cerkvi se je nato vršil svečan „Te deum."

RAZDOR MED ZAGREBŠKIM SOKOLSTVOM.

Novo sokolsko društvo.

LDU Zagreb, 10. jan. Včeraj se je vršila ustanovna skupščina novega sokolskega društva v Zagrebu, ki so ga osnovali člani, kateri so izstopili iz sedanjega sokolskega društva radi političnega nesoglasja. Za starešino novega sokolskega društva je bil izvoljen vseučiliški profesor dr. Lazar Car.

MILAN PRIBIČEVIČ TEŽKO OBOLEL.

LDU Zagreb, 10. jan. Poslanec Milan Pribičević je težko obolel tako, da bo moral potovati na Dunaj v svrho preiskave po zdravnikih — specialistih.

BIVŠI CESAR KAROL OBOLEL.

Dunaj, 10. jan. (Izvirno poročilo.) Kakor javlja današnja »Montags Zeitung«, je bivši cesar Karol na izletu v Graubundenu obolel za težko influenco.

LIKVIDACIJSKA KOMISIJA A. O. BANKE.

Dunaj, 10. jan. (Izvirno poročilo.) Konferenca o likvidaciji Avstro-ogrske banke, ki se vrši 13. tm., se ne bo bavila samo z modalitetami likvidacije, temveč tudi z drugimi vprašanji avstrijskega finančnega gospodarstva. Konferenca bo sklepala o končnoveljavnem sporazumu glede načina likvidacije. Konferenci bodo prisostvovali zastopniki narodnostnih držav in reparacijske komisije. V tukajšnjih finančnih krogih krožijo vznemirljive vesti o sklepih konference, ki zelo neugodno vplivajo na finančni položaj.

RUSKA POGAJANJA Z JAPONCI IN KITAJCI.

Berlin, 10. jan. (Izvirno poročilo.) »Pravda« javlja iz Moskve, da je kitajski zunanji minister sporočil sovjetski republiki daljnega vzhoda, da je Kitajska pripravljena, takoj vpostaviti trgovske odnošaje s sovjetsko republiko daljnega vzhoda. Isti list javlja iz Vladivostoka, da se vrše med sovjetsko republiko in Japonsko pogajanja za vzpostavitev trgovinskih odnošajev med obema državama.

PAŠIČ VABI PONOVNO ZEMLJORADNIKE.

Beograd, 10. jan. (Izvirno poročilo.) Danes popoldne je Pašič povabil predsednika zemljoradniškega kluba Lazića k sebi. Ker pa g. Lazića ni v Beogradu, ga je posetil posl. Franić. Pašić je zemljoradnike ponovno pozval, naj vstopijo v vlado, in sicer v interesu dela v konstituanti in v interesu ustave. G. Franić mu je izjavil, da bo vse predložil svojemu klubu in nato sporočil g. Pašiću klubov sklep.

BORZNA IN TRŽNA POROČILA.

10. januarja.

Valute in devize.

Praga: dinarji 221, marke 221.25, švic. franki 1353.50, lire 302.50, franc. franki 525.50, funti 316.50, dolarji 87, avstrijske krone 12.62½, poljske marke 10.

Dunaj: dinarji 1748—1768, dolarji 673—677, franc. franki 4040—4080, švicarski franki 10.450—10.500, češke krone 771—777, madž. krone 117—119, lire 2325—2345, nemške marke 953.5—959.50, poljske marke 91.75—93.75, funti 2470—2490.

Curih: Berlin 8.95, New York 651, London 23.63, Pariz 38.60, Milan 22.40, Praga 7.35, Budimpešta 1.07½, Zagreb 4.20, Varšava 0.95, Dunaj 1.40, avstrij. krone 1.

Efekti.

Zagreb: Banka za Primorje 1040—1100, Jadranska 1800—0, Jugoslovanska 598—601, Ljubljanska kreditna 900—915, Praštediona 9150—9200, Riječka pučka 520—528.

Ob zasedanju logaškega ozemlja.

Javnosti se dosedaj uradno še ni prav nič sporočilo o pripravah za zasedbo logaškega ozemlja in zasedanju samem, ki se vrši te dni, in vendar imajo naši državljani velik interes na tem, kako se stvar rešuje, da ne bomo z izvršitvijo rapalske pogodbe zopet še bolj udarjeni. — Poroča se namreč, da Italijani že postavljajo mejnike in določajo tako mejo, ki kosa in reže naša posestva tako krivično, da bodo posamezni posestniki, pa tudi cele občine oropane svojih posestev in gozdov. Nekateri naši ljudje ne bodo imeli niti polena za ogenj in se bodo morali radi pomanjkanja neobhodno potrebnega lesa izselievati.

Tudi se čuje, da namerava vlada prestaviti vse naše tranzitne urade onkraj meje! Veliko vprašanje je, ali bodo mogli naši uradi na tuli zemlji svobodno in v našo korist vršiti svojo službo. Kako se je godilo našim uradom in našim državljanom pod italijansko upravo, smo videli v okupiranem Logatcu. Tisti, ki delajo nato, da se naj vse preseli v področje italijanske uprave (v Postojno) naj pomislijo, če bo to našemu narodu v prid ali v v škodo? Če bodo naši uradi res prestavljeni na italijansko ozemlje, bo to koristilo samo italijanskemu »zavezniku«. Mi pa bomo pri celi zadevi z morebitno trgovsko ali druge vrste zvezo igrali zelo podrejeno vlogo. Odločujočega pomena bo samo italijanski velekapital.

Kapital je mednaroden, zato ga podpirajo veljaki povsod vzajemno. Opozarjamo merodajne činitelje na spletkarstvo planinskega kneza Windischgrätza, ki se na vse pretege trudi, da dobi Italija čimveč ozemlja z gozdovi in posestvi jugoslovanskih državljanov. Naloga naše vlade mora biti stremljenje za izboljšanje stanja našega ljudstva. Še je čas, da se zamujeno popravi v zadnjem trenotku. Odločujoči faktorji naj položaj prav dobro premislijo in uvažujejo dejanske potrebe našega naroda. Upoštevajo in uvažujejo naj državne koristi, sicer bodo deležni prav istega prokletstva, s katerim ni štedil Italiji izročen jugoslovanski narod pri naših delegatih, ki so sklenili sporazum v Santi Margheriti. — Notranjec.

Položaj v Beogradu.

Beograd, 8. jan.

6., 7. in 8. jan. se politični položaj v Beogradu ni izpremenil. Demokratski klub je glede vprašanja portfelja finančnega ministra ostal pri istem stališču, kakor se je ugotovilo na seji dne 5. t. m. Milorad Draškovič bi imel zasesti finančno ministrstvo a na njegovo mesto bi stopil kot minister za notranja dela Svetozar Pribičevič. Nekateri trdijo, da bi postal Ljuba Davidovič minister za policijo, če bi postal Draškovič finančni minister. Če pa bi Draškovič odklonil, bi se ponudil resort Kosti Kumanudiju. Ni gotovo, da bo Draškovič sprejel finančno ministrstvo. Politični krogi z napetostjo pričakujejo odloka klubove seje, na kateri se to vprašanje reši. Danes se je doznalo iz merodajnih krogov, da bi v primeru, da se vprašanje glede kandidata za finančnega ministra ne bi moglo rešiti v demokrtskem klubu, demokrati stavili radikalcem predlog, naj se zamenjata dva resorta tako, da se radikalcem odstopi portfelj finančnega ministra za ministrstvo za agrarno reformo, katero so imeli demokrati v rokah do nastopa Pašičeve vlade.

V vprašanju finančnega ministrstva so radikalci po svojih listih izrazili željo, da bi to mesto prevzel g. Draškovič, njegov resort pa da bi prevzel Ljuba Davidovič. Demokrati se bodo o tem izjavili, ko pridejo vsi poslanci v Beograd.

9. t. m. zvečer je bila seja ministrskega sveta, ki je trajala dve uri. Obravnavali so tekoče državne posle posebno, kar se tiče položaja v južni Srbiji.

V političnih krogih se trdi, da bodo klubi 10. t. m. začeli delati, ker čaka stranko mnogo posla. Čuje se, da nameravajo komunisti obstruirati delo v skupščini. Vlada je odločena, da stori potrebno, da se uduši vsak nered.

Madžari in Prekmurje.

Ob Muri, 8. jan. 1921.

Sredi novembra je izšla v Budimpešti 1. številka »Domovine«. — mesečne novine za slovenski národ. List ima namen, da vzbuja med prekmurskimi Slovenci razpoloženje za Madžare in jih navaja k sovraštvu zoper Slovence in Jugoslavijo. Urednik te brezdomovinske »Domovine« je prof. Šandor **Mikola**. Mož je bil svoječas pri madžarski mirovni delegaciji ekspert za Prekmurje. — Enkrat se mu je posrečilo, da je spravil v »Neue Züricher Zeitung« članek o malem narodu Vendov med Muro in Rabo, katerega hočejo Jugoslovani podjarmiti in ki hrepeni le pod Madžarsko krono. To je bil menda ves njegov uspeh. Vrnil se je z dolgim nosom v Budimpešto.

Mi njegove osebe ne bi vlačili v javnost, ker se ni pred prevratom niti zmenil za svoje rojake ter je napravil naši narodni stvari prav tako malo škode kakor koristi. Po prevratu pa je postal orodje v rokah madžarske vlade in ga sedaj plačuje madžarsko zunanje ministrstvo, ki ima — kakor znano — bogato subvencioniran odsek za propagando v osvobojenih pokrajinah nasledstvenih držav. Z denarjem budimpeštanske vlade hoče g. Mikola ustvariti nov »vendski« ali staroslov. narod, nasproti kateremu so dosedanji Slovenci — Kranici, Štajerci itd. Izgnajdba ni nova, ker je ime »Vend« po zaslugi madžarskih oblasti v Prekmurju že precej popularno.

Prof. Mikola prihaja vendar že prepozno, ker se Prekmurski Slovenci vedno bolj otresajo madžarskega vpliva in spoznanja, da je to in onstran Mure enako stari — »szlovenszki narod«. Čudimo se da niso v Budimpešti vporabili teorije prekmurskega župnika Košiča, ki je v šestdesetih letih dokazoval, da so ogrski Slovenci ostanek — Vandalov.

Uverjeni smo, da renegat Mikola s svojim ščuvanjem na »Kranice« ne bo uspel. Kolo časa se neusmiljeno vrti — in prekmurski Slovenci so danes zgoraj, renegati na spodaj! Opozarjamo vlado na ta list, ki ga bodo skušali Madžari vtihotapljati čez mejo. Na roko jim gredo tudi obmejni Nemci, ki razprodajajo list v vseh krajih, kamor zahajajo naši Prekmurci.

Za znižanje cen.

Dunaj, 10. jan.

Danes se je v navzočnosti mnogih članov vlade pričela enketa o znižanju cen, za katero je dala inicijativo zvezna vlada. Zvezni kancelar dr. Mayr je v svojih izvajanjih poudarjal, da morajo samo izdatni inozemski krediti pripeljati Avstrijo na pot do okrevanja. Poleg teh kreditov se mora še vse storiti, da se državni proračun izravnajo z izdatki. Potrebne so kar najostrejše naredbe proti tihotapstvu, verižništvu in navijanju cen. Na naslednji seji narodnega sveta bo stavljen na glasovanje zakonski načrt, ki zahteva zoper imenovane delikte denarno kazen v znesku do petih milijonov kron in zapor do 10 let ječe. Razmerje med produkcijo in porabo se mora znatno urediti in izboljšati. Delavske moči se morajo dvigniti. V meritorni debati je izjavil zastopnik nameščencev južne železnice in tehnične unije, da so nameščenci sklenili 20. t. m. pričeti stavkati, če se vlada resno ne prične pečati z naredbami za znižanje cen. Govornik je zahteval, da se za navijalce cen, tihotapce in verižnike uvede smrtna kazen in kazen z batinami. Če se zahtevam nameščencev ne bi ugodilo, se bosta obe imenovani skupini izjavili, da stojita izven vsega sodstva in bosta lastnoročno in na svojo pest pričeli obešati pri borzi. Nameščenci južne železnice in tehnična unija zahtevata upeljavo cenzure za telefon in brzojav. Če vlada njihovim zahtevam do 20. t. m. ne ugodi, bodo nameščenci južnee železnice in tehnične unije samolastno vpeljali cenzuro.

Masarykova jugoslovanska promocija.

Praga, 9. jan.

Danes dopoldne so dospeli v Prago trije zastopniki zagrebškega vseučilišča, rektor dr. Karlo Radoničič s soprogo, prorektor prof. Ferdo Šišič s soprogo in dr. Juraj Malcen, tajnik zagrebške akademije, zastopajoč dekana modroslovne fakultete. V predsedniškem salonu na kolodvoru so jih prisrčno pozdravili prof. Riha in tajnik Skrach, zastopajoč predsednika, nadalje dr. Chvalkovsky in legacijski svetnik Šimek, zastopajoč ministra za zunanje posle, potem profesor Spisek, rektor Maroš in dekan modroslovne fakultete Janko in prof. Niederle ter za Jugoslavijo Dragotin Prochazka. Popoldne so v predsednikovi loži prisostvovali predstavi v narodnem gledališču. V pondeljek ob desetih jih sprejme poslanik SHS Hribar in ob enajstih predsednik Masaryk. V sredo bodo predsednika Masaryka promovirali za častnega doktorja zagrebške modroslovne fakultete.

Volitve v franc. senat.

Pariz, 9. jan.

»Havas« poroča: Do polu sedemnajstih je bil znan izid senatnih volitev v 88 volilnih okrožjih. Izmed liberalcev sta zopet voljena dva in dva nanovo, od naprednih republikancev 11 zopet in 2 nanovo, od levičarskih republikancev 11 zopet in 5 nanovo, od radikalnih socialistov 28 zopet in 4 nanovo, od republikanskih socialistov 2 zopet in 2 nanovo. Treba je 20 ožjih volitev. Med izvolienimi so finančni minister Marshall, bivši predsednik Deschanel in bivša ministra Combes in Doumergue.

Volitve v senat so imele dosedaj nastopne uspehe: 41 radikalcev in socialističnih radikalcev: 23 republikancev levice: 13 naprednih republikancev: 6 socialističnih republikancev in 3 svobodomisleci (liberalni). 11 mandatov je še nezasedenih.

Pri senatnih volitvah je bilo izvolienih 96 senatorjev. Dva izida iz kolonij še nista znana. Mandati so razdeljeni nastopno: Dva desničarska liberalca, trinajst progresivcev, 30 levičarskih republikancev, 43 radikalcev ter socialističnih radikalcev in 8 socialističnih republikancev. — Radikalci in socialistični radikalci so izgubili 9, levičarski republikanci pridobili 8, socialistični republikanci pa 5 sedežev. Desničarski liberalci in stranka progresistov sta ohranili svoje mandate.

Razna poročila.

D' Annunzio spletkari še naprej. Zadnje vesti, ki so prišle z Reke, potrjujejo, da D' Annunzio ne namerava Reke zapustiti pred bližnjimi volitvami v ustavodajno skupščino proste države. V gotovih krogih na Reki se celo govori, da bo ta skupščina D' Annunzia gotovo izvolila za državnega predsednika.

O okupaciji Raba. Iz Londona javljajo: Rimski dopisnik lista »Morning Post« javlja, da je italijanski poslanik v Beogradu protestiral proti jugoslovenski okupaciji otoka Raba, ki se je izvršila še preden so legionarji zapustili ta otok. V Beogradu ugotavljajo, da je bila okupacija izvršena na ukaz mestnega poveljnika, ne pa na inicijativo jugoslovenske vlade.

Promet z Bolgarijo obnovljen. Ker je bolgarska vlada že pričela z vračanjem zadržanega materijala, je naša vlada odredila, da se vzpostavi železniški promet z Bolgarsko.

Troubridge odstopil. Iz Londona javljajo: Admiral Troubridge je podal demisijo kot predsednik podonavske komisije. Na njegovo mesto pride Madžar Miklos.

Položaj Avstrije. Kakor smo že poročali, je nastopila Avstrija novo leto v najžalostnejših razmerah. Sedaj je že tako daleč prišlo, da država ne more več uradnikov točno plačevati, temveč jim je dala 1. t. m. samo delno plačo. Avstrija je dalje že porabila ves kredit ententa za prehrano in tako bo v začetku februarja brez vsakih sredstev, če ji ne bo reparacijska komisija priskočila na pomoč. Vsled tega je razumljivo, da se je prebivalstvo udalo pesimizmu, ter da z apatijo sprejema razna poročila kakor n. pr. sprejem Avstrije v zvezo narodov in naznanilo o ostrih ukrepih vlade za znižanje cen. Če še nadalje pomislimo, da umira industrija vsled pomanjkanja premoga in sirovin, in da je nastala v gospodarskem življenju popolna stagnacija, dobimo verno sliko obupnega položaja, v katerem se Avstrija sedaj nahaja.

Italijanska princezinja se ženi z nemškim princem. Iz Rima poročajo uradno: V soboto je bila na graščini Aglie v Piemontu poroka princezinje Bone Savojske s princem Konradom Bavarskim. Prisostvovali so kralj, kraljica, mati kraljica in vsi člani savojske kraljeve hiše ter starši in sorodniki princa Konrada.

Gospodarstvo.

DVA GLASOVA O NAŠEM GOSPODARSTVU.

Prinašamo izvlečke iz člankov dveh uglednih listov, ki razpravljata o naših gospodarskih razmerah. Opozarjamo na ta zanimiva izvajanja vse one »patrijotske« kritike, ki se zgražajo nad stvarno - kritičnimi sestavki našega lista in jim podtikajo demagoške in bogve kakšne namene še.

Zagrebški »Jutarnji list« od 6. t. m. piše v uvodniku: Jutri pride sem (v Zagreb) novi minister trgovine in nas akutne okolnosti, ki so značilne za celo stanje našega gospodarstva. Preko pol leta se že čuti težek zastoj v naši trgovini; konzument je postal vzdržen, cene blagu so poskočile in v mnogih slučajih postale nedosegljive za kupno moč konzumenta. V početku stagnacije so se začele uvajati nove obremenitve v obliki visokih izvoznih in uvoznih carin, ter monopolnih taks. Izvozna trgovina trpi razun teh ovir od prvega časa na pomanjkanju stabilnega programa. Na mestu sistema srečavamo že dve leti eksperimente in improvizacije, tako da smo v inozemstvu izgubili vse zaupanje. Nedavno je neka velika milnska industrija prejela na svoje ponudbe iz inozemstva odgovor sledeče vsebine: »Vaše ponudbe ne moremo vzeti za podlago pogajanj, ker se po dosedanjih izkušnjah vladne odredbe glede izvoza pri vas tako pogosto menjajo, da bi mogli Vi in mi biti izpostavljeni izgubam.«

Naša milnska industrija ne obratuje proti svoji volji. Morala je zmanjšati svoje proizvajanje tako, da je njena zmožnost na 1/4 svoje proizvodne moči.

Podobno je z [illegible] ki so padli na 1/4 proizvodne zmožnosti. Zagrebška tvornica kož, ki je pred 1 letom imela zaposlenih do 2000 delavcev, dela danes s 550 delavskimi močmi.

Proizvajanje špirita ne najde odjemalcev, zastoj v pivovarski industriji je popoln, naša lesna industrija ne more v inozemstvo vkljub nizkemu stanju naše valute, tako da je pričakovati težko krizo.

Naravni spremljevalec kriz in zastoja je brezposelnost, ki pride brez dvoma v tem letu do izraza tudi pri nas. Mi sicer nimamo velikih delavskih množic, ali tudi te, ki so tu, bodo zajete od vala brezposelnosti, katera se ne bo mogla paralizirati z večjim zaposljenjem v stavbeni obrti, ki bo intenzivna vsaj v hrvatskih krajih. Gospod minister za trgovino in industrijo, do vas se obračamo z zgornjimi opažanji z željo, da se v ministrstvu trgovine in industrije odpravi enkrat za vselej sistem protekcijonizma, korupcije, prijateljskih zvez, botrstva in sorodništva. Potrebno je, da se vodi delo v ministrstvu trgovine in industrije po točno odrejenih principih, ki naj prožijo pridobitnikom v njihovem delu pravno podlago in sigurnost. Ministrstvo trgovine in industrije mora nehati biti zavod, za podeljevanje koncesij in privilegijev, temveč mora postati žarišče, ne pa zapreka našega celokupnega gospodarstva.«

Tudi pariški »Journal de Debats« piše v eni zadnjih številk o naših gospodarskih razmerah in se zavzema za trgovinsko zvezo med Francijo in Jugoslavijo. List navaja tudi težoče, ki ovirajo tako zvezo. Vsebina članka je v kratkem: Jugoslavija vrši nad trgovskim in bankovnim poslovanjem z inozemstom ozkosrčno kontrolo. Poleg tega se naredbe o uvozu in izvozu neprestano spremnjajo. 17. oktobra 1919 so se določile visoke carine na glavne predmete za izvoz. Sledečega 4. novembra se je razdelilo blago za izvoz v tri kategorije, v blago, ki se lahko izvaža brez carine in v neomejeni množini, v blago, ki se sme izvažati istotako brez omejitve, toda proti plačilu carine, in slednjič blago, ki se sme izvažati svobodno, toda kontingentirano. 16. aprila 1920 je izšla zopet nova naredba. Proglašen je svoboden izvoz, izvzemši neko serijo neobhodno potrebnih predmetov (žito, živina, volna itd.), katerih izvoz določa centralna uprava, ki naj bi bila glavni regulator notranjega in zunanjega prometa za neobhodno potrebne predmete. Ker se ta uprava ni obnesla, se je uvedel 13. avgusta drug režim na podlagi tarifov, od katerih so bili mnogi naravnost prohibitivni.

Režim uvoza je bil podvržen manjšim spremembam. Naredba od 19. marca 1920 je prepovedala uvoz luksuznega blaga in predmetov, ki niso neobhodno potrebni za življenje. Neuspeh te radikalne naredbe je bil popoln. Namen je bil, da se zboljša valuta; ali dinar je ostal pri istem kurzu, življenje je postalo še dražje in Beograd je postal za Carigradom najdražje mesto v Evropi. Od 12. julija naprej je medministerijalni ekonomsko-finančni odbor zopet dovolil uvoz pod kontrolo za gotovo število predmetov, ki so potrebni za industrijska podjetja in za manufakture. 19. novembra je isti odbor znova dovolil uvoz luksuznih predmetov, uvedel pa se je 10% davek na uvoz. Vrhutega se je splošno povišala uvozna carina za 100%, a izvozna za 50%.

Članek se peča h koncu z našimi prometnimi razmerami in izvaja: Blagovni promet in poštne razmere v Jugoslaviji so pomanjkljive. Dva do tri mesece, pa še več, potrebuje blago, da pride iz Pariza v Beograd. Vozovi potrebujejo včasih 4—6 tednov, da prevozijo 650 km, ki ločijo Logatec od Beograda. Glavni vzrok ekonomski krizi, na kateri trpi Jugoslavija, je pomanjkanje železniškega materijala, ki ni bil popravljen že več let. V državi je 800 do 1000 strojev in 12—15.000 vozov, ki čakajo popravila. Delavnice v državi zadostujejo komaj za tekoče delo. Neobhodno je torej potrebno, da vodstvo železnic poskrbi za opravila v inozemstvu, dokler ne bo v stanu, jih izvršiti doma. Romunija je dala v tem oziru dober zgled, kateremu bi morala slediti tudi Jugoslavija.

* + Naš izvoz poljskih pridelkov. Po uradnih statistikah se je izvozilo od 15. septembra do 30. novembra m. l. iz Jugoslavije samo 3000 vagonov pšenice od odobrenega kontingenta 15.000 vagonov.

„Narodna Galerija.“

Pred dvemi leti je bilo ustanovljeno v Ljubljani društvo »Narodna Galerija« z namenom, zbrati dela upodabljajočih umetnikov slovenskega pokolenja preteklih dob in jih rešiti popolne pogube: dalje zbirati in nakupovati dela živečih umetnikov in tako ustvariti temelj za Umetno Galerijo! Društvu se je naročilo tekom enega leta otvoriti stalno galerijo, pristopno javnosti; a prva zelo izbrana zbirka sicer ni večja kot kaka privatna zbirka, vendar je že v tem obsegu dosegla dvoje: prvič izrazito kaže tip slovenske moderne umetnosti in drugič priča, da je bilo društvo potrebno; ker z malimi žrtvami bi se dala ustvariti historična in umetniška galerija narodu v nesmrtnost in vzpodbudo. Saj umetnostne galerije so bile in so naidragocenejši draguli v gloriji vsake kulture! Društvo je v svrho pridobitve novih članov priložilo mesečnikoma »Ljubljanskemu Zvonu« in »Dom in Svetu« letna poročila prvega poslovnega leta s čeki in prošnjo za malenkostni letni prispevek **tridesetih kron**; okrog 4000 takih vlog je prišlo naši inteligenci v roke in v teku petih mesecev se je priglasilo 25 članov! To je eno; drugo je temu enako. »Galerija« je odprta dvakrat tedensko zdaj že deset mesecev; v sredi Ljubljane, na vidnem prostoru ima tablo. In v teh desetih mesecih jo je posetilo od 70.000 mestnih prebivalcev okrog 600! Zdi se nam potrebno, da konstatiramo ti dve dejstvi, ki spadata v žalostni del naše »kulturnosti« in prosimo vse, ki prebero te vrstice in se čutijo količkaj prizadete spričo te žalostne malomarnosti in mlačnosti, da pomagajo izbrisati sled takega obsoje vrednega dejanja in s tridesetimi kronami zidajo na spomeniku najizrazitejšega glasnika duhovne kulture sebi in potomstvu v ponos. — »Narodna Galerija« v Ljubljani.

Sovjetski vlastodržci.

Newyorški list »Association Unity of Russia« prinaša zelo zanimive podatke o vlastodržcih v sovjetski Rusiji. Podatki so vzeti iz službenih poročil ter nam nudijo sliko, ki kaže, da so sovjetske oblasti ponajveč sestavljene iz Židov ter iz neruskih državljanov. Ruski element je zastopan samo sporadično.

Svet ljudskih komisarjev, ki šteje 22 oseb, tvori 17 Židov, 3 Rusi in 2 Armenca. V volnem poverjeništvu, ki šteje 43 ljudi, je 34 Židov, 1 Nemec ter 8 drugih tujcev. Rusov v tem poverjeništvu sploh ni. Poverjeništvo za notranje zadeve ima 64 članov. Od teh je 45 Židov, 17 tujcev in 2 Rusa. Poverjeništvo za zunanja dela šteje 17 oseb. Med temi je 13 Židov, 1 Rus, 1 Armenec, 1 Nemec in 1 tujec. Zakladnice oskrbuje 30 ljudi. Od teh je 26 Židov, 2 Rusa in 2 tujca. Poverjeništvo za pravosodje šteje 21 članov. Rusa ni v njem nobenega, Židov je 18, 3 člani pa pripadajo drugim narodnostim. Poverjeništvo za vzgojo ima 53 članov, med katerimi je 44 Židov, 7 tujcev in komaj četvorica Rusov. Poverjeništvo za javna dela ima 7 Židov in 1 Nemca. V 23ih pokrajinskih poverjeništvih so načelniki 21ih upravnih jedinic Židje.

Boljševiški tisk je ves v Židovskih rokah. Časopisov izhaja v vsem 42, od katerih je 41 podjetij Židovskih, 1 pa nežidovsko. Nežidovski list je samo oni, ki ga izdaja in ureja Maksim Gorki. Od 23ih članov moskovskega vrhovnega delavskega in vojnega sveta je 19 Židov, ostala četvorica so Armenci in tujci. V celi ruski vladi je samo 30 Rusov. Od 503 državnih najvišjih funkcijonarjev je 406 Židov. Če človek bere to statistiko, se nič ne čudi, da se v Rusiji pod židovsko upravo tako imenitno godi.

Dnevne vesti.

— **Madžarska vaba za prekmurske Slovence.** V imenu madžarske vlade je začel v Budimpešti izdajati prof. Mikola (slovenski odpadnik) list »Domovino« (meszecsne novine za szlovenszki narod). List ima namen, zvabiti prekmurske Slovence za madžarsko državo in za Habsburžane. Menda bo naša vlada dovoli odločna, da zabrani razširianie tega strupa.

— **Madžarski roparji v Prekmurju.** Po Prekmurju se klatijo madžarske tolpe, ki ropajo in pleniio. Te dni so našli v nekem gozdu pri vasi Gančani na drevesu obešeno žensko. Morilci so jo na bližnji niivi umorili, oropali in jo obesili, da bi vzbudili s tem sum samomora.

— **Pridobitev državljanstva v naši kraljevini.** Rok za vlaganie iziav opcije do § 11 uredbe o pridobitvi državljanstva, ki je bil prvotno določen na 15. t. m., je podaljšan do 15. marca t. l. — Iziave opcije za državljanstvo Avstrije, Češkoslovaške, Poliske, Romunije v zmislu §§ 22 iste uredbe pa je vložiti do 15. januarja 1921. Ker vlagalo stranke prošnje za državljanstvo brez predpisnih prilog, se ponovno opozarjalo vsi prizadeti, da se drže točno predpisov uredbe, ker se drugače povzroča nepotrebno delo.

— **Prošnje za povračilo taks na neprodane vstopnice** je vlagati v roku petih dni. Kadar je pa bila taksa vplačana za celo serijo prireditev imajo prireditelji pravico do povračila takse za vse one neprodane vstopnice, ki so ostale po poslednji prireditvi. Za vložitev prošnje določeni petdnevni rok teče v tem primeru od dneva zadnje prireditve, ne glede na to, kedaj so bile vstopnice pri davčnem uradu žigosane, odnosno taksa vplačana.

— **Ponarejalci bankovcev v Dravljah pri Ljubljani.** Orožniki iz Št. Vida nad Ljubljano so izsledili v Dravljah ponarejalnico denarja in aretirali posestnika Končana in njegovega kompanjona uraria Gorupa. Zaplenili so tudi pripravo za ponarejanje. Ponarejali so razne bankovce. Baje je bilo izgotovljenih že za 48 tisoč stodinarskih bankovcev. Na sled so jim prišli na sledeči način: Končan je kupil v Staneličah pri Medvodah kravo ter jo plačal s ponarejenimi bankovci, ki so se zdeli prodajalki sumljivi, vsled česar jih je pokazala orožnikom, ki so stvar končno dognali. Na sledu so že tudi ostalim kompanjonom.

— **Pristojbine za brzojavke, predane na postajah južne železnice.** Ministrstvo za pošto in brzojav v Beogradu je dovolilo, da poviša južna železnica s 15. t. m. pribitek k pristojbini za zasebne brzojavke od 2 na 4 pare od besede.

— **Poštne pošiljatve za poštni urad Bled.** Pričenši s 16. t. m. se uvede zveza poštnega urada Bled z vlakoma št. 13. in 16a proge Jesenice-Bistrica-Bohinjsko jezero. Ker so se dosedaj pošiljatve za urad Bled 2 odpravljale preko urada Bled 1, se imajo od 16. t. m. naprej odpravljati naravnost na urad Bled 2, se opozarjajo vsi uradi, časopisi in občinstvo, naj na pošiljkah, namenjenih uradu Bled 2, v naslovu natančno označijo »Bled 2« v razliko od označbe »Bled 1«, da pošiljke ne bodo tpele zamud. Uradu Bled 2 pripadajo kraji Rečica, Zaka in Podgradom, postaja Bled, hoteli »Triglav«, Evropa«, »Klemenčič«, »Savica« in »Mangart« ter vile »Iisenheim«, »Kossler«, »Froehlich« in »Zaka-Kokalj«.

— **V Muro je skočil** pri Apačah 50letni bivši gostilničar v Gradcu Filip Štrukelj. Samomor je izvršil, ker je v Edelsbrunnerjevi gostilni v Žepovcih zaigral 15.000 K.

— **Tatice v avtomobilu.** Pri mesarju Antonu Zrncu v Zagrebu zaposlena 30letna Danica Frankovič je s ponarejenim ključem odprla blagajno ter vzela 60.000 K in za 30.000 K zlatnine. Frankovičeva je s svojo sokrivko Marijo Fridel najela avtomobil, ki ju je zapeljal v Novo mesto. Za to vožnjo ste plačali 3000 K. V Novem mestu ste pronočili v neki gostilni, zjutraj pa se odpeljali z vlakom v Ljubljano. Tu ste šli najprej v kopel, potem pa v prvovrstno restavracijo. Po obedu ste začeli nakupovati po trgovinah. Nakupili ste blaga za 80.000 K in dve veliki ročni košari, v kateri ste spravili blago, košari pa shranili pri nekem trgovcu na Sv. Petra cesti. Ko ste pozneje zopet sedeli v restavraciji, je Fridlova odšla pod pretvezo, da si poišče stanovanje, kamor ne bo prišla policija, a šla je le k trgovcu, vzela obe košari ter se odpeljala proti Zagrebu. Na ta način okradena tatica Frankovičeva je zaman čakala na prijateljico, pač pa je pričakala policijo, ki jo je dne 5. t. m. v nekem hotelu aretirala. Pri njej so našli 8271 K, zlato moško verižico, tula uro, črno šerpo in nov dežni plašč.

Ljubljana.

= **Proti nemškemu čebljanju na ljubljanskih ulicah in pri društvenih prireditvah** dobivamo neprestano pritožbe. Posebno nekatere soproge veletrgovcev in višjih vladnih funkcionarjev si laste privilegij za demonstrativno nemškutarenje. Menda jih res ne bo mogoče poprej ozdraviti, dokler jih ne navedemo imenoma. Naj samo pomislijo, kaj bi se zgodilo Slovencem, ki bi v Gradcu ali v Celovcu glasno debatirali slovensko po ulicah!!!

= **Velik vlom pri belem dnevu.** Ljubljanski vlomilci postalajo že prav velemestno drzni. Včeraj so neznani lopovi vlomili med 12. in 14. uro pri zlatarju Černetu v Wolfovi ulici št. 3 ter mu odnesli raznih dragocenosti v vrednosti okrog pol milijona kron. Vlomilci so prepilili železni križ na oknu, ki se nahaja na hodniku, ter prišli tako od zadaj v trgovino. Hišnica, ki stanuje pod trgovino, je sicer slišala ob en četrt na 13. nekak ropot, toda mislila je, da se nahajajo domači v trgovini. Vlomilci so morali biti o razmerah v hiši zelo dobro poučeni, ker so vlom izvršili tako rafinirano. Po izvedenem vlomu so odprli z vetrihom vrata na hodnik in mirno odšli. Odnesli so sabo samo dragocene predmete, diamante, zlatnino in nekaj srebrnih doz, drugo srebrnino in mani vredno blago so pustili. Oplenili so tudi izložbo. — Stvari, ki so jih dale stranke v popravilo so ostale nedotaknjene. Policijska komisija je bila že na licu mesta, a sledu za vlomilci še nima.

= **Vsaj prehode osnažite!** Čez blatne ljubljanske ceste imamo ponekod posebej tlakovane prehod za pešce, toda težok je najti te prehode, ker so zakidani z blatom. Dva delavca bi lahko v enem dnevu osnažila vse prehode. Ako ne zmore mestna blagajna tozadevnih stroškov, naj se pobira pristojbina pri prehodih 2 vinarja. Morda pa bi bilo ceneje, ako bi se koncesionirali posebni brodniki v visokih škornjih, ki bi pasante prenašali čez ljubljanske ceste.

— **Nedeljski športni ples »Ilirije«** je dostojno otvoril letošnjo predpustno sezono v okusno okrašenih prostorih Narodnega doma — posebno lepe so bile dekoracije čajarne v mali dvorani — se je razvila živahna zabava, ki pa ni nikjer prekoračila mej dostojnosti in okusa, čeprav je bil ples splošno dostopen in vstopnina za letošnje razmere ne previsoka. Kabaretne točke so žele splošno odobravanje.

— **Stanovanjski urad** opozarjamo na razkrito artiljerijsko skladišče na ljubljanskem polju. Vsled svoječasne eksplozije je zgorela streha, dočim je zidovje močno. Sedaj je obsežno enonadstropno poslopje izpostavljeno vremenskim nezgodam ter se bo sčasoma porušilo. Ako pa bi se pokrilo ter napravil strop, lahko bi se priredilo v njem nebroj zasilnih stanovanj ali pa naj bi se premestila tja razna erarična skladišča, ki so sedaj v lokalih, porabnih za stanovanja.

— **Diskusije o načrtu ustave** priredi društvo **Pravnik.** Prva se vrši o ustavi in verstvu v četrtek, 13. t. m. popoludne ob 5. uri v sodni palači soba štev. 79. Poročevalca gg.: univ. prof. dr. R. Kušej in vodja poverjeništva za uk in bogočastje dr. Fr. Skaberne.

— **Nevaren železniški tat.** Dne 6. t. m. je pred dohodom zagrebškega vlaka na tukajšnjem glavnem kolodvoru kriminalni organ opazoval nekega 21 letnega moža, ki je imel pri sebi dva velika ovoja. Ko ga je kriminalni organ ustavil in ga začel izpraševati, je postal mladenič zelo prijazen ter je rekel: »Ali me ne poznate? Iz Šiške sem, tu-le notri pa imam perilo, ki ga nesem v Lukav k svojemu prijatelju Čehu.« Na toliko prijaznost je tudi kriminalni organ moža viljudno povabil seboj. Ko so na stražnici zavoja odprli, dobili so finega perila za 10.430 K, in sicer 30 rjuh, 22 brisalk in 27 prevlek za odeje, vse zaznamovano z V. K. Sedaj šele je ustavljenec priznal, da je prejšnji večer vlomil v železniški voz, v katerem je bilo brzovozno blago. Vlomilec je Ivan Kocinec iz ptujske okolice ter sam priznal, da je špecialist v železniških tatvinah. Teh spretnosti se je naučil med preobratom, ko je kot vojak služil na kolodvoru v Beljaku, kjer je pokradel toliko živil, da si je prihranil nad 30.000 K. Policija je ugotovila, da je Kociper znan tat, ki je lansko poletje pobegnil iz vojaških zaporov v šentpetrski vojašnici, zato so ga sedaj zopet izročili vojaški oblasti, perilo pa vrnili gospej Krisperjevi kot lastnici.

— **Verižnik in hotelski tat.** 20letni Štefan Završki iz Druškovcev na Hrvatskem je zdrav in močan, vendar pa živi le od verižnja in tatvin. Urad zoper navijalce cen ga je že večkrat kaznoval, zato so ga tudi detektivi že dobro poznali. Završki je prihajal iz Rogatca z vlakom v Ljubljano, ž njim pa še drugi enakovredni mladeniči. Tu so nakupovali velike množine jajc, ki so jih potem izvažali. Pred par dnevi je prišel Z. zopet v Ljubljano, ko pa se je hotel odpeljati z dvema polnima nahrbtnikoma, ga je detektiv ustavil in preiskal. V nahrbtnikih se je našlo 20 zavojčkov tobaka in postelina odeja z rjuho. Rjuha je bila zaznamovana s »Hotel Tratnik«. Poizvedbe so dognale, da je Završki izvršil slične tatvine tudi v hotelu »Lloyd« in »Triglav«, dočim je v Jermanovi gostilni v Kolodvorski ulici, kjer je večkrat prenočeval, ukradel 3 košare, 1 ženski klobuk in par čevljev. Zaradi verižnja je bil kaznovan na 2 meseca zapora, zaradi tatvin pa so ga izročili državnemu pravdništvu.

— **Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«** vabi vse svoje pevce in pevke na važen sestanek dne 11. t. m. ob pol 8. uri zvečer v društveni sobi, nato odborova seja.

Odbor.

— **Plesna prireditev pevskega zbora Glasbene Matice** v Ljubljani se vrši v soboto, 29. t. m. v veliki dvorani Narodnega doma. K.

Maribor.

Bilanca uprave mesta Maribor je interesentom do 21. t. m. v mestnem knjigovodstvu na vpogled.

Sprememba posesti. Kokoschineggovo veliko trgovsko hišo na Aleksandrovi cesti je kupil tukajšnji narodni trgovec Šoštarič.

Predavanje o pomenu organizacije vojnih invalidov, vdov in sirot se vrši 16. t. m. ob desetih dopoldne v restavraciji Fuchs v Jučičovi ulici. Govorili bodo poverjenik Ribnikar, dr. Brecelj in dr. Jež.

Mariborske državne posredovalnice za delo se je poslužilo v minolem letu skupno 11.775 strank, od teh 5046 delodajalcev in 6729 delojemalcev. Posredovanih je bilo z uspehom 2857 slučajev, in sicer 1560 moških in 1097 žensk.

Preranjena vest. Našo vest o imenovanju prof. Pirca za ravnatelja državnega moškega učiteljišča je popraviti v toliko, da imenovanje formalno še ni izvršeno, pač pa bo v kratkem.

Celje.

Poslopja za celjski carinski urad nameravajo zgraditi nekje na Spodnji Hudinji, kakor smo poročali že v nedeljski številki. S tem interesenti ne soglašajo, ker je to preveč oddaljeno od kolodvora in tudi v škodo celjskega mesta. Ali bi se ta poslopja ne dala zgraditi na občinskem zemljišču, ki je poleg kolodvora na razpolago?

Glavni stanovanjski urad celjski bi si dovolili vprašati, kako da ima v Matija Gubčevi ulici neki trgovec »na debelo« iz lepega stanovanja v pritličju na ulico napravljeno skladišče? Ali bi se za to skladišče ne dalo najti drugih prostorov in bi se to stanovanje nakazalo kaki stranki, ki že čaka 7 mesecev in še več na stanovanje?

Poulični napisov in hišnih številk še vedno nimajo nekatere stranske novoimenovane celjske ulic. Če so se novi napisi napravili za druge ulice, bi tudi teh par stranskih ne bilo treba izvzeti. Če tujec vpraša n. pr. kje je Sotelska, pa mu je niti domačin ne ve pokazati, ker nima uličnih napisov ne številk. Treba, da se tudi ti nedostatki odpravijo.

Razsvetljava nekaterih celjskih ulic je vkljub opominom raznih časnikov še vedno pomanjkljiva. Nihče se ne zmeni, da bi se temu nedostatku na kak način odpomoglo. To je zelo neprijetno, posebno v sedanjem mokrotnem času, ko človek po noči gazi v blatu po vrhutega še nerazsvetljenih ulicah.

Vodstvo celjskega okrajnega sodišča je prevzel višji deželno sodni svetni Valentin Flerin, dosedanji vodja dr. Valentin Levičnik pa je prideljen okrožnemu sodišču.

Razdelitev opravil pri okrožni in okrajni sodniji v Celju za l. 1921. Po dospetju na novo imenovanih sodnikov v Celje bodo opravila pri obeh sodnijah razdeljena takole: A. Okrožna sodnija: I. Civilni senat: Predsednik v. d. s. dr. Ivan Premšak, člana d. s. sv. dr. Franc Žiher in d. s. sv. Franc Tiller. Konkurzni komisar in sodnik poedinec d. s. sv. dr. Franc Žiher, sodnik poedinec v trgovskih poslih ter zemljeknjižnih in amortizacijskih poslih d. s. sv. Franc Tiller. II. Svetovalsvena zbornica: Predsednik dvorni svetnik dr. Josip Kotnik, člana v. d. sv. rd. Bračič in d. s. sv. dr. Stepančič. III. Kazenski senat VI. (vzklicni senat): preds. v. d. s. sv. dr. Friderik Bračič, namestnika d. s. sv. dr. Hinko Stepančič in d. s. sv. Valentin Levičnik; člani: d. s. sv. Levičnik, d. s. sv. dr. A. Novak, okrajni sodnik dr. Lipša. IV. Kazenski senat VII. (glavne razprave I. instance): predsednik d. s. sv. dr. H. Stepančič, nam.: v. d. sv. dr. Bračič, d. s. sv. Val. Levičnik, člani: d. s. sv. Levičnik, d. s. sv. dr. Lenard. V. Preiskovalna sodnika (odd. VIII. in IX.) okr. sodnika Alojzij Nendl in dr. Leopold Vičar. V. Okrajna sodnija: Predstojnik in izvensporni oddelek I. v. d. s. sv. dr. Valentin Flerin. Oddelek II. (civ. sporne zadeve) okrajni sod. Miroslav Muha. Oddelek III. (eksekucija in pravna pomoč) okr. sod. dr. Adolf Lenard; oddelek IV. (izvensp.) okrajni sod. dr. Ivan Krašek; oddelka V. in VI. (kazenska) d. s. sv. dr. Franc Krančič.

Primarij na kirurgičnem oddelku celjske javne bolnice dr. Ivan Steinfelser ordinira privatno v ulici Dolgo polje št. 3.

Novo menjalnico si uredi celjska Posojilnica v Narodnem domu v prostorih, kjer je bila preje trgovina Mirenske čevljarske zadruge. — Čevljarska zadruga pa je svojo trgovino preselila v prostore bivše manufakturne trgovine g. Freceta.

Zveza slovenskih trgovcev v Celju se je nastanila v prostorih, kjer je bila preje Ljubljanska kreditna banka na Kralja Petra cesti.

II. planinski ples priredi celjska podružnica Slov. plan. društva v soboto dne 15. januarja v vseh gornjih prostorih Narodnega doma.

Veliko športno prireditev nameravajo prirediti celjski Nemci tekom januarja v »Unionu«, tam bodo gotovo zopet zabavljali med seboj proti Jugoslaviji, kakor je to bil slučaj na njihovi letošnji Silvestrovi prireditvi.

Odkladanje smeti ob lepih sprehodnih potih n. pr. za Voglajno in drugod se vkljub prepovedi nadaljuje. Nekateri ljudje pa v nočnem času izpraznejo smeti naravnost na sredi ceste. Taki brezobzirneži, se naj brez pardona kaznujejo. Mestni magistrat pa bi naj enkrat nakazal kakšen prostor, kjer bi se smeti lahko odkladale, da ne bodo naše že itak blatne in razruvane ceste vsled take navlake izgledale še mizerneje.

Koroško.

Naredite konec! Korošški begunec in borec za našo stvar nam piše: V 4 številki »Jugoslavije« kličete vladi, naj naredi srednjeveškemu barbarstvu na Koroškem konec. Morda bo pri sedanji ljubljanski vladi klic kaj zalegel, da vendar sporoči v Beligrad, da je dr. Spalajkovičevo mnenje, kako lojalna je Nemška Avstrija napram nam, precej neopravičeno, da ne rabimo ostreiše besede pri možu, ki bi moral biti o odnošajih sosednih držav do nas malo bolje poučen. Pod vlado dr. Brejca klici naših listov niso mnogo zalegli. Bili so g. doktorju zrak. Trdil je vedno le: »Vladi ni nihče nič sporočal.« Čudne polme mora imeti tak g. predsednik o dolžnostih vlade. Ali so vsi ti gospodje na stališču bivše naše celovške deleoacije? Tudi to je bilo vse neznano, kar se ni niei naravnost sporočalo. Listi so ji bili velik nič kakor bivši ljubljanski vladi, dasi so vendar listi za to tu, da se iz niih informiralo tudi vlada in razne delegacije. In za »malenkost« je bilo vse naši delegaciji. Nemci in nemčurji so požigali domove, napadali, pretepali, celo morili naše ljudi. Nemška delegacija bi en sam tak slučaj, povzročen po Slovencih, izrabila v to, da bi ves plebiscit prevrgla. Naši delegaciji so bile to malenkosti. Kdo bo izgubljal besede zaradi njih! Prijetneje je, voziti se v lepi družbi na sprehode po lepi Koroški — kar štirje avtomobili so bili gospodom in njih damam na razpolago. Tako je morai vrag vzeti in bo vzel še več, če bodemo še dolgo živeli in sanjarili v ti letargiji.

Priporočajte „JUGOSLAVIJO"

MEZDNO GIBANJE PODURADNIŠTVA TRBOVELJSKE PREMOGOKOPNE DRUŽBE.

Pri rudnikih trboveljske premogokopne družbe je nastavljenih tudi okoli 300 paznikov, pisarniških moči itd. itd., ki so uvrščeni v kategorijo poduradništva in ki so od vsega rudniškega osobja najbolj izrabljani, a najslabše plačani. Pri vseh zvišanjih in olajšavah, ki jih je tekom let doseglo delavstvo s stavkami ali drugače, se je dosledno preziralo poduradništvo in so se njih dohodki skoro v vsakem slučaju delavskega zvišanja, zvišali dva-tri mesece pozneje in za 20—30% manj kot delavski. Tako so nastale razmere, da znašajo danes celokupni dohodki posameznikov od 1000 — do 1500 K. Oženjeni imajo za družinske člane mesečno okoli 200 K doklad.

Prisiljeni po teh nevzdržnih razmerah so stavili poduradniki meseca septembra 1920. na družbo prošnjo, da regulira njih dohodke po predlagani tabeli, kar bi znašalo okoli 80% poviška. Na to prošnjo družba sploh odgovorila ni. Šele ko je ob izbruhu delavske stavke poduradništvo z največjim samozatajevanjem prevzelo vzdrževanje jam in ko je poduradništvo ob tej priliki svoje zahteve urgiralo, je družba brzojavila, da bo plače poduradništva »wohlwollend« regulirala. In ta »wohlwollend« se je potem pokazal v obliki borih 30%, ki jih je družba po dolgih pogajanjih ponudila in to v času, ko je bil pravzaprav cel obstoj rudnikov odvisen od požrtvovalnosti poduradništva.

Poduradništvo je zagrozilo s stavko, ki bi imela velikanske posledice, ker bi bile jame docela uničene. Na sestanku, na katerem bi se imela proklamirati stavka, pa je za enkrat še prevladala požrtvovalnost napram javnosti in sklenila se je anstopna resolucija.

Poduradništvo zbrano na sestanku dne 29. decembra 1920 sprejme 30% poviška na vse dohodke vsled pritiska razmer in ker noče riskirati jam, kar bi bilo v škodo vsej javnosti in gospodarskemu razvoju države, toda s pridržkom, da se v slučaju, da se da delavstvu njih povišek za nazaj, isto prizna tudi poduradništvu.

Poduradništvo upa, da bo v bodoče vlada in javnost stala na strani poduradništva, ne pa na strani tujega kapitala, da izvojuje poduradništvo tudi nadalje zahtevano 20% povišnje, ter da doseže vse ugodnosti, ki se bodo dovolile delavstvu z ozirom na cene življenskih potrebščin, vsled česar naj se pritegne zastopstvo Društva zasebnega uradništva pod vodstvom predsednika Osrednjega odbora DZU Frana Orehka z delegati krajevnih rudarskih skupin k delavskim pogajanjem.

Družba pa vsled poviška dajatev poduradništvu pod nobenim pogojem ne sme zvišati cen premogu.

*

Stvar vlade je sedaj, da se v javnem in državnem interesu zavzame za poduradništvo in tako prepreči usodne posledice, ki bi mogle nastati, če pritirajo neznosne razmere uradništvo v obup.

Gledališče in glasba.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE.

Drama:

Torek, 11. jan. zaprto.
Sreda, 12. jan. zaprto.
Četrtek, 13. jan. zaprto.
Petek, 14. jan. »Smrtni ples II.« (C),
Sobota, 15. jan. »Školjka«. (E),

Opera:

Torek, 11. jan. »Striček Vanja«, gostovanje moskovskega umetniškega gledališča (izven).

Sreda, 12. jan. »Jesenske gosli«, gostovanje moskovskega umetniškega gledališča (izven).

Četrtek, 13. jan. »Literarni večer« gostovanje moskovskega umetniškega gledališča (izven).

Petek, 14. jan. »Fra Diavolo«, (B),

Sobota, 15. jan. »Tosca« (A).

Koncert za srednješolsko mladino. V nedeljo dopoldne je prof. Pavel Kozina aranžiral v veliki dvorani »Uniona« koncert s sodelovanjem godalnega kvarteta Zika, namenjen mladini ljubljanskih srednjih šol. Nepotrebno bi bilo povdarjati velik glasbenovzgojni pomen podobnih prireditev. Dijaštvo je točno ob desetih napolnilo dvorano. Kvartet Zika je nato z vsemi, nam že od prejšnjih njegovih nastopov znanimi vrlinami izvajal tri klasične godalne kvartete: Haydnovega v D-molu, Mozartovega v B-duru in Beethovenovega v C-molu. Pred izvajanjem posameznih kvartetov je prof. Kozina v kratkih besedah seznanil mladino z življenjepisi in delovanjem na vzporedu zastopanih skladateljev. — Poslušalci so bili Zikovcem za užitek zelo hvaležni, vrsta mladinskih koncertov naj se pa pridno množi.

Turneja pevskega društva »Mladost«. Akademsko glasbeno društvo »Mladost« iz Zagreba je 7. t. m. ob štirih popoldne odpotovalo na veliko koncertno turnejo v poljsko republiko. Priredilo bo 12 koncertov, in sicer v Varšavi, Poznanju, Krakovu itd. Z društvom je odpotovalo več novinarjev. Turnejo vodita poljski konzul v Zagrebu in poljski minister prosvete dr. Pilc. Odšlo je 60 članov-pevcev.

Našim malčkom. Malim pianistom! Zbirka najpriljubljenejših slovenskih šolskih pesmic. Za klavir (in petje) v najlažjem slogu priredil Josip Pavčič. Založila lg. pl. Kleinmayr in Fed. Bamberg. Cena 40 K. — Pavčič je s to zbirko poklonil naši mladini, ki se uči igranja na klavir dragoceno delo. Zbral je iz narodnega blaga in šolskih pesmaric 55 pesmic in jih je priprosto priredil za klavir ter postavil v tako lego, da jih maldina tudi lahko poje. Mali malčki bodo ta tudi po zunanji opremi lep album veselo sprejeli; služil jim bo poleg visoke klavirske šole kot porabno učno gradivo. Staršem priporočamo, da svoji deci ki se uči igranja na klavir pridno kupujejo to izvrstno delo.

IX. zvezek Male Pesmarice prinaša P. Hugolin Sattnerjev »Pogled v nedolžno oko«, pač eden najlepših slovenskih moških kvartetov. Partitura stane 2 K. Naročajte Malo Pesmarico v Zvezni knjigarni, Ljubljana, Marijin trg.

Risto Savin, nove skladbe. Pri tvrdki Goričar in Leskovšek v Celju sta izšla dva zvezka kompozicij skladatelja opere »Lepa Vida« Risto Savina in sicer po pesnitvah Oton Župančiča. Naročajo se pri založbi in pri vsaki drugi večji knjigarni.

Glasbena Matica priredi 24. t. m. v Unionu koncert. Na vzporedu so najnovejši proizvodi naših domačih glasbenih tvorcev. Zastopani so: Adamič, Juvanec, Lajovic, Pavčič, Prohazka, Ravnik in Škerjanc. Večino teh kompozicij je že izdala Glasbena Matica, kar je pa rokopisov, jih izda v kratkem. K.

M. Zévaco:

Kraljev vitez.

Zgodovinski roman.

(Dalje.)

»Le daj ga! — Skrtači mu rebra! — Pritisni, Turlupin! — Namaži mu zadnjico! Ura! Čvrsto, Gantier-Gargonille! — V štupo ga stolci, Gros-Guillaume!«

Toda smeh, vriskanje in radovanje občinstva je poienialo, in nezadovolinost je udarila na dan. Višek užitka in naslade je bilo vendar to, da si slišal žrtev vekati in prositi: danes pa ni zaleglo vse udrihanie nič! Vse tri preklie igravske trojice niso izvabile vreči naimanišega atsa, kai šele neverietnih glasov, s katerimi je bil Cogolin razvadil poslušavce! In to je bilo povsem naravno: igravci so udrihali mimo, kaker je bilo domenieno, in novie monsir Geront se ni zmislil, da bi moral povzdigniti svoj glas.

»Tak daj že, Cogolin!« je zarenčal potihoma Turlupin, ki ni vedel ničesar. »Vpil, ali pa pritisnem zares!«

»Nikogar ni v vreči!« je kričalo občinstvo.

»Slepari! Okradli ste nas! Vrnite nam vstopnino!«

»Kai veste vi trile, kako je treba!« je zdaici zatulil Cogolin ter planil na oder oborožen s pravim pravcatim kolom. »Daite, da ga nabrišem iaz! Ná, Gerout! Evo ti, lopov! Ná, rogovilar! Ná!«

Kol se je dvigal in padal kakor po taktu, iz vreče pa se je razlegalo pravo pravcato tavkanie in tulienie. Oledavci so cepetali z nogami ter ploskali z dlanmi: malo le manjkalo, da niso lezli na oder pomagt Cogolinu.

»Milost! Usmiljenie! Pomagaite!« je rjul Laffemas — morda edini igravec v zgodovini, ki je res živel svoio vlogo...

»Aha, falot! Aha, živina!« je grmel Cogolin, ne meneč se za niegove prošnie. »Viž, zdai si ti na vrsti! Na! Ali pomniš, kako si me tepel pri Lureauiu? Ná, kuga! Na, obešeniak! Tak si ti hotel scvreti motega gospodaria! Na, morivec!«

Laffemasev lok in stok je prešel kmalu v nerazločno grgranje; nato je utihnilo popolnoma. Burka je bila pri kraiu, in občinstvo se je ielo razhaiati, zadovolino s predstavo in trudno od silovitega smeha. Medtem pa so odvlekli igravci vrečo za oder ter io odvezali. Laffemas je padel iz nie nalik kamnu, polumrtev in bled kakor zid, ves zbit in polomlien, z obrazom polnim podpluteb. Cogolin se je ponosno razkoračil pred niim, kakor je večkrat videl Capestanga. Laffemas je v brezumni besnosti izdrl bodalo, da bi se zakadil vanj; toda težka roka mu je padla na ramo.

»Pomalem, hudiča, pomalem!« je zahreščal porogliivo Rinaldov glas.

Richelieuiev volun, ves nor od groze in gneva, je bil zvezan, kakor bit trenil. Uro nato so ga privlekli Rinaldo in niegovi beričiv Bastillo.

XLIX.

Zaljubljen tiger.

Luconski škof je imel tisto jutro dolg pogovor s skrivnostnim kapucinom, ki ga je večkrat prišel izpovedovat in se je imenoval oče Jožef. Po menihovem odhodu se je potopil Richelieu v dolgo premišlievanie.

»Zvijača in sila!« je mrmral sam pri sebi. »Oče Jožef ima prav. Ti dve lastnosti sta orožie, brez katerega se vladati ne da. Naiprvo je potrebna laž, da zgradiš teorilo; nato krvniška sekira, da io uveliaviš v praksi. A treba je neki, da ukrotim svoje strasti. V tem se pater moti,« je nadalieval Richelieu ter se zamislil. »Strasti so znamenie sile; človek brez strasti je potentatem neraben za vladaria!«

Škofov pogled je pal na papir, ki je ležal pred niim na mizi.

»Ta listič,« je dejal in mračno zgrbančil obrvi, »sem dobil od Laffemasa včerai ob štirih popoldne. Dozdai ga ni na izpregled: to pomeni, da je res aretiran. Ali je Concini morda ugenil moje misli ter mi napoveduje boi? Ne,« je dodal s pretečim glasom, »Laffemasa ne morem in nočem pogrešati...«

Nekai minut je korakal počasi po svoii delavnici. Oblečen je bil po vojaško, kakor zmerom, in ob boku mu je visel meč.

»Poidimo!« je vzdihnil nato.

S trdnim korakom je stopil v sobo na koncu hodnika. V tem prostoru, ki ni imel drugega vhoda za zrak in luč kakor ozko lino, je bila zaprta Marion Delorme. Ko je vstopil Richelieu, je vstala. Bila je bledeiša nego sicer, toda hudomušni smehljai je krožil niena usta še vedno.

Nekai hipov sta se merila z očmi. V Richeleujevem pogledu je žarela ljubezen: prezirna in kruta ljubezen višjega bitia, ki mu je ženska zgolj orodie sile.

»Predvčeraišnjim,« je začel brez dolgega uvoda, »sem vam ponudil milijon to je premoženie, ki ga francoska kraljica nima v svoji zasebni skrinjici. Razen tega sem predlagal, da vam kupim v Parizu dvorec in ga uredim po kneževsko, ter vas storim lastnico hiše, ki io imam v pariški okolici. Obljubil sem tudi, da vam podarim toliko zlatnine in draguliev, kolikor si jih le morete zaželeti...«

Marion se je zasmejala na glas.

»Oprostite mi, gospod škof,« je dejala, smeločˇse nazoru in trepetaje navznoter, »a moram se vam smejati, ko govorite kakor kak beležnik. To ni priznanie ljubezni, to je inventar!«

(Dalje prih.)

Mali oglasi.

Proda se:

KRASNO VELAUR PREPROGO

popolnoma novo prodam. Naslov v upravi »Jugoslavije«. Velikost: 2.75 m dolg, širine 1.90 m. 41

VELIKA HIŠA

z mizarskim obrtom ob glavni cesti v Trbovljah se takoj ceno proda. 22

FOTOGRAFIJNI APARAT

z vsemi potrebščinami se ceno proda. Vprašati je: Vodovodna cesta št. 1.

NA PRODAJ

po nizki ceni več šivalnih strojev Singer in Ringschiff« malo rabljeni vsi v dobrem stanju za šivilje in krojače. Ogleda se v Slovenjgraden hiš. št. 55. 28

PRODA SE

troje perzijskih (ena nova, dve starinski), troje pirotskih preprog, medved kot preproga, velik kovček (Rohrplatten), turški stol. Adamič, pred Škofijo 9-II. 31

ZARADI ODPOTOVANJA

se proda popolnoma nova elegantna bela spalna oprava za 2 osebi po jako ugodni ceni. 37

PRODA SE

popolnoma nov, nerabljen pisalni stroj znamke »The Courier«, vpraša in ogleda se v upravi »Jugoslavije«. 2461

TRAFIKE POZOR!

Zopet se dobijo krasne ljubljanske razglednice z narodno nošo in druge pri L. Pevalek, Ljubljana, Židovska ulica 4. 2536

SPALNA OPRAVA

nova iz mehkega lesa, orehovo imitirana se ceno proda. Poizve se pri slikarski in pleskarski tvrdki »Brata Božič«, Vegova ulica 8 in sicer od 8.—16. ure.

Službe:

IZVEŽBAN MEHANIK

samostojen delavec, vešč vodstva mehaničnih delavnic, izurjen v obratu, špecijalist za razne tipe motorjev, išče primerno mesto. Nastopi takoj. Ponudbe na naslov: N. Ditmar, Domžale poštoležeče. 39

SPREJME SE

zanesljiva blagajničarka trgovsko naobražena, ki je porabna tudi kot prodajalka, verzirana v korespondenci. Začetna plača 1600 K. — Nastop takoj! Naslov v upravi pod šifro »Blagajničarka«. 38

MLAD TRGOVSKI SOTRUDNIK

vojaščine prost želi premeniti mesto, najraiši na deželo na Kranjskem. Cenj. dopise na upravo »Jugoslavije« pod št. 23. 23

STROJEPISKO

spretno in izurjeno sprejmemo takoj, zglasiti se je v upravi »Jugoslavije«.

Razno:

PROŠNJA!

Kdo bi bil tako elpmenit, da posodi proti mali mesečni odškodnini nadarjenemu osemletnemu dečku glasovir ali pianino. Cenjene ponudbe na upravništvo »Jugoslavija« pod »Hvaležen«. 42

ELEGANTNA MEBLOVANA SOBA

sredi Ljubljane, električna luč, 2 okni na ulico, se odda gospodu: 1. ki dobi tudi nakazilo »Drž. stanov. urada«, 2. je samski in se par let še ne bo poročil, 3. je v dobri službi, 4. ima lastno posteljno perilo. — Pismene ponudbe pod »Eventualno takoj« z navedbo, koliko namerava plačati za sobo, na upravo lista. 43

Sprejme se

trgovski potnik

za veletrgovino vina. — Nastop takoj. — Ponudbe z navedbo zahtevkov pod „Vino“ na upr. „Jugoslavije“.

Proda se

jedilna soba

popolnoma nova po zelo ugodni ceni. — Ogleda se lahko pri FRANC ŠEBER, Ljubljana, Rožna ulica 3.

Najlepše in najcenejše darilo za vsako priliko je

Moj zverinjak

knjižica našim malim za zabavo in pouk s 45 slikami in k tem spadajočim besedilom.

= Cena 20 kron. =

Dobiva se v Ljubljani:

v Zvezni knjigarni, Marijin trg 8,

v Zvezni tiskarni, Stari trg 19, I.

„Vera“

roman O. Waldowe

je izšel v knjigi in stane broširan 20 K, vezan 26 K v platno vezan 32 K.

Macchiavelli:

„Vladar“

Poslovenil Abditus

cena broš. . . . 20 K
vez. . . . . 25 „

A. S. Puškin:

„PIKOVA DAMA“

preložil Dr. Vl. Borštnik

cena broš. . . . 10 K

J. Glaser:

„Slovenska narodna lirika“

cena broš. . . . 25 K
vez. . . . . 30 „

Dobe se v upravi „JUGOSLAVIJE“, Ljubljana, Marijin trg 1.

Oblastveno koncesijonirani informacijski zavod

Drag. Beseljak

v Ljubljani, Cankarjevo nabrežje 5 dobavlja vse kreditne in privatne informacije v tu- in inozemstvu. V abonementu ter posamezno cene zmerne.

Gadje gnezdo

je najbolj čvrsto slovensko leposlovno delo izza zadnjih let. Naročite ga lahko za malenkostno svoto 14 kron pri „ZVEZNI TISKARNI“ v Ljubljani.

Medica & Komp.

manufakturna trgovina na debelo

Ljubljana, Sodna ulica 7.

POZOR! POZOR!

Knjigarne in trgovine s papirjem ter g. trgovci!

Lične žepne koledarje za leto 1921

v obliki 6×4 cm komad po 2 K 80 v in 12×7 cm komad po 9 K dobavlja vsako množino

Zvezna tiskarna in knjigarna v Ljubljani.

Poštni predal 74.

(Vedno v zalogi tudi lični notesi, bloki, pisar. knjige blag. dnevnik.)

Priporočajte in razširjajte „Jugoslavijo“

Kdor hoče imeti res s pravimi predvojnimi barvami prepleskano hišo naj se obrne edino le na tvrdko:

Tone Malgaj, pleskar in ličar

LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 6. 1641

Pozor! Pevci in pevska društva! Pozor!

Mala pesmarica

za moški zbor; žepna izdaja 11×15 cm

Štev. 1. *Davorin Jenko:* Sto čutiš, Srbine tužni?
„ 2. *Ivan pl. Zajc:* Zrinjsko-Frankopanka.
„ 3. *Anton Hajdrih:* Slabo sveča je prlela.
„ 4. *Anton Hajdrih:* Pod oknom.
„ 5. *Anton Hajdrih:* V sladkih sanjah.
„ 6. *Anton Hajdrih:* Jadransko morje.
„ 7. *Anton Hajdrih:* Pri oknu sva molče slonela.
„ 8. *Josip Kocjančič:* Slovo. Le nocoj še luna mila.
„ 9. *P. Hug. Sattner:* Pogled v nedolžno okó.

Vsaka pesem stane 1 K; 11 izvodov 10 K.

Številka 6, 7 in 8 stane po 2 kroni, 11 izvodov 20 kron.

Dobiva se v

Zvezni knjigarni, Ljubljana, Marijin trg štev. 8.

Zvezna tiskarna

TISKOVINE VSEH VRST.

časopise, knjige, brošure, cenike, letake, lepake, vabila, vzporede, račune kuverte in pisemski papir s firmo, vizitke, naslovnice itd. natisne hitro, lično in ceno

Zvezna tiskarna

v Ljubljani, Stari trg 19.

Naročila sprejema tudi upravništvo „Jugoslavije“ v Ljubljani, Marijin trg 8 ter njene podružnice v Mariboru, Glavni trg 1 v Celju, Kralja Petra cesta in v Ptuju, Prešernova cesta.

Zvezna tiskarna

Jugoslovanski kreditni zavod v Ljubljani

Marijin trg 8, Wolfova ulica 1 — Podružnica v Murski Soboti in Dolnji Lendavi

obrestuje hranilne vloge in vloge na tekoči račun

Ustanovljen septembra 1919.
Prometa do srede unija nad 65,000.000 kron.

4½%

čistih brez odbitka rentnega davka.

Neposredno pod državnim nadzorstvom.

Odgovorni urednik Anton Pesek.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani